UUTISET

Venäjä-menetysten korvauksista saadaan tieto lähiviikkoina

Suomen hallitus ja EU vakuuttavat pyrkivänsä nopeaan päätökseen korvauksista, joita viljelijät saavat Venäjän viennin estymisen aiheuttamista tulonmenetyksistä. Aikataulu on ”lähiviikkoina”.

Suomessa on valmisteilla hallituksen jo päättämän 20 miljoonan euron kompensaation kohdentaminen, EU:ssa puolestaan päätös EU:n tuesta niille maille, joiden viljelijät kärsivät eniten Venäjän-viennin estymisestä.

Päätöksiä pitäisi tulla ”lähiviikkoina tai kuukauden aikana”, EU:n maatalouskomissaari **Dacian Cioloş** aikataulutti, kun hän vieraili perjantaina Helsingissä.

Kaikki lopulta komission takana

Ilman komission hyväksyntää ei päätetä kansallisestakaan lisätuesta. Sitä ennen komissio haluaa selvityksiä.

Cioloş vakuutti, että komissio ymmärtää Suomen tilanteen. Maa- ja metsätalousministeri **Petteri Orpon** (kok.) mukaan keskustelut sujuivat hyvässä hengessä. Myös pääministeri **Alexander Stubb** (kok.) tapasi komissaarin.

Poikkeuksellisesti komissaari jopa rohkaisee jäsenmaita kansalliseen tukeen, kunhan se kohdennetaan niille viljelijöille, joille Venäjän pakotteista on eniten haittaa.

Samalla komissaari nimesi Suomen ja Baltian maat jokseenkin varmoiksi EU:n kriisituen saajiksi. Saman lupauksen hän antoi Latviassa edellispäivänä ja Liettuassa edellisviikolla.

Summista komissaari ei puhunut mitään.

”Keräämme ensin jäsenmaista tietoa menetyksistä. Sen jälkeen laadimme esityksen.”

Tukea maidolle, ehkä lihallekin

Suomen osalta kyse on ennen muuta maidontuottajista, koko EU:ssa myös hedelmien ja vihannesten viljelijöistä.

Lisäksi tarkasteluun otetaan liha, komissaari lupasi. Suomen tuottajajärjestöt olivat vierailun aikana muistuttaneet, että Venäjä kielsi EU-sianlihan jo talvella Baltian sikaruton takia.

Markkinatoimet jo aloitettu

Cioloş korosti, että EU on jo aloittanut toimet Venäjän vientiesteiden vaikutusten lieventämiseksi. Kiireellisenä toimena tuetaan hedelmien, vihannesten ja maitotuotteiden yksityistä varastointia. Juuston, voin ja kuoritun maitojauheen interventio-ostoja jatketaan poikkeuksellisesti vuoden loppuun.

Rahat lisätukiin otetaan aluksi EU:n maatalouden markkinakriisirahastosta ja maatalouden muuten käyttämättä jäävistä varoista. Maatalousbudjettiin mitoitetaan aina jonkin verran varmuusvaraa. Aidon lisärahan saaminen riippuu budjettiesityksestä, jota valtiovarainministerit ja EU-parlamentti valmistelevat.

Jos kriisi pitkittyy, tarvitaan uusia markkinoita Venäjän sijaan. Cioloş uskoo, että niitä on mahdollista löytää ainakin lisäarvotuotteille. Komissio osoittaa lisää rahaa markkinoinnin edistämiseen.

HEIKKI VUORELA

MTK kiirehti tukipäätöksiä

Tuottajajärjestöt MTK ja SLC kiirehtivät komissiota toimiin, joilla viljelijöille korvataan Venäjän-kaupan menetyksiä.

”Tarvitaan solidaarisuutta, koska viljelijät ovat poliittisen kriisin uhri”, järjestöt muistuttivat, kun niiden edustajat ja EU:n maatalouskomissaari **Dacian Cioloş** tapasivat perjantaina.

Aito solidaarisuus vaatii myös, että rahaa toimiin saadaan maatalousbudjetin ulkopuolelta, MTK:n puheenjohtaja **Juha Marttila** huomautti.

”Siitä pitää saada EU:ssa korkean tason poliittinen päätös”, hän sanoi.

”Sianliha listalle”

Järjestöt kiirehtivät komissiota käsittelemään nopeasti myös Suomen kansallisen kriisituen, kun hallitus ja tuottajajärjestöt ovat neuvotelleet siitä esityksen.

Tuottajajärjestöt vaativat kansallista tukea kaikille tuotantosuunnille, jotka kärsivät Venäjän-kaupan estymisestä. Suurimman kärsijän, maidon, lisäksi keskustelussa oli esillä sianliha ja peruna.

”MTK on valmis sopimaan vain sellaisesta kansallisen tuen ratkaisusta, jossa sianliha on mukana”, Marttila viestitti komissaarille ja ministeri **Petteri Orpolle** (kok).

> MTK on valmis sopimaan vain sellaisesta kansallisen tuen ratkaisusta, jossa sianliha on mukana.«
>
> JUHA MARTTILA

Järjestöt vetosivat komissaariin myös byrokratian vähentämiseksi ja viljelijöiden sosiaalietujen säilyttämiseksi.

HEIKKI VUORELA

UUTISTAUSTA

Kuningaskunta uusjakoon

Yhdistynyt kuningaskunta, Britannia on merkillinen hallinnollinen rakennelma.

Britanniassa on liittovaltion piirteitä, koska se on neljän eri maan, Englannin, Walesin, Skotlannin ja Pohjois-Irlannin yhteenliittymä.

Skotlannin kansanäänestyksen jälkeen unioni säilyy entisellään. Saarivaltion kulisseissa lähti silti merkittäviä muutoksia käyntiin.

Federalismi voimistuu

Kuuluisan London School of Economicsin Eurooppa-instituutin professori **Iain Begg** on syntyisin Glasgowista, siis Skotlannista.

”Kaksi asiaa on muuttunut kansanäänestyksen jälkeen”, sanoo professori Begg Maaseudun Tulevaisuuden haastattelussa.

Ensinnäkin Skotlannin itsenäisyystaistelu meni niin pitkälle, että Britannian parlamentin täytyi irtautumiskampanjan viime viikkoina luvata Skotlannin hallitukselle entistä enemmän valtaa. Tärkeimmät lupaukset koskevat Skotlannin valtuuksia säädellä verotusta ja alentaa tuloveroja. Samalla brittipuolueet lupasivat, että julkisten varojen siirto Britannian muista osista Skotlantiin jatkuu entisellään.

Professori Begg ennustaa, että lähikuukausina syntyy kokonaan uudenlainen federatiivinen sopimus Britannian ja Skotlannin välille. Tämä voimistaa uudistusvaatimuksia myös Walesissa ja Englannissa.

”Nyt alkaa uusi ja laaja kansallinen poliittinen keskustelu siitä millä tavalla Britannian eri osat hallinnollisesti linkitetään yhteen.”

Cameronin asema horjuu

Konservatiiveja edustava Britannian pääministeri **David Cameron** on luvannut järjestää kansanäänestyksen maan EU-jäsenyydestä vuonna 2017.

Nyt Britanniassa kysytään, miten Cameron oikeastaan joutui tilanteeseen, jossa hän oli lähellä menettää kuningaskunnan yhtenäisyyden. Cameron on ilmeisesti arvioinut tilanteen väärin. Ja pääsi pälkähästä vain runsailla poliittisilla lahjuksilla Skotlantiin.

”Jos Cameron teki näin paljon virhearvioita Skotlannin suhteen, niin miten voimme olla varmoja, että Cameron arvioi Britannian suhteen EU:hun yhtään sen paremmin”, tulkitsee Begg brittien tuntoja.

Vuonna 2015 Britanniassa järjestetään kansalliset vaalit.

”Skotlannin kansanäänestyksen tuloksesta saattaa aiheutua, että työväenpuolue voittaa ensi vuoden kansalliset vaalit. Se pienentää todennäköisyyttä, että Britannia eroaisi EU:sta”, sanoo Begg.

Entä uskoiko skottiprofessori itse kotimaansa irtautumiseen Britanniasta?

”En koskaan oikeastaan uskonut, että kyllä-puoli voittaisi. Ja olisin oikeastaan ollut pahoillani, jos itsenäisyyden kannattajat olisivat saaneet enemmistön. En halua menettää oikeuksiani EU-kansalaisena, ne ovat minulle hyvin arvokkaita”, sanoo lontoolaistunut Eurooppa-professori.

JORMA MATTILA on Berliinissä työskentelevä ulkomaankirjeenvaihtaja.
mattila.press@gmail.com

KARI SALONEN

Iiro (vas.) ja Jesper Jokinen piipahtivat ostamassa lähiruokaa Maaseudun mahtavimmasta kauppa-autosta. Kauppias Juhani Niemelä kirjasi herkut kassakoneeseen. Samaan aikaan eduskunnan lähiruokaseminaarissa pohdittiin, miten kunnat saataisiin suosimaan lähiruokaa.

Kansanedustaja kehottaa kiertämään elintarvikesäädöksiä

Keskustan kansanedustaja **Anne Kalmari** kannustaa kansalaistottelemattomuuteen elintarvikelainsäädännön suhteen. Esimerkiksi hän nostaa ravintolapäivän, jolloin kuka tahansa voi myydä ruokaa vaikka keskellä katua.

Ongelmaa Kalmari ei myöskään näe multaporkkanoiden käsittelyssä keittiössä kuin keittiössä, jos vain siivoaa sen jälkeen kunnolla.

”Koneisto tuottaa liikaa säädöksiä, eikä tässä asiassa voida mennä EU:n selän taakse”, hän sanoo.

Tiukat säädökset hankaloittavat etenkin pienten yrittäjien toimintaa elintarvikealalla. Asia nousi esiin perjantaina eduskunnan lähiruokapäivän seminaarissa pikkuparlamentissa. Keskustelussa kuultiin muun muassa myllärin ja maaseutumatkailuyrittäjän turhautuneet puheenvuorot elinkeinon lamaavasta byrokratiasta.

Kesän ajan Suomea kiertänyt Maaseudun mahtavin kauppa-auto pysähtyi perjantaina Paasikiven aukiolla Helsingissä.

Opasvihko kunnille lähiruuan ostoon

Maa- ja metsätalousministeri **Petteri Orpo** (kok.) muistutti, että Suomeen tuodaan ruokaa vuosittain yli neljällä miljardilla eurolla. Suosimalla kotimaista voisimme saada kymmeniätuhansia uusia työpaikkoja ja talouskasvun nousuun.

Lähiruuan hankintaa pitäisi tehostaa etenkin julkisissa ruokailuissa. Potentiaali on valtava, sillä vuosittain syödään 400 miljoonaa laitosateriaa.

Osa kunnista on jo kirjannut lähiruuan hankintakriteereihinsä, mutta valitettavasti osassa vielä luullaan, että on aina ostettava halvinta.

Harhaluulojen oikaisemiseksi hallituksen lähiruokaohjelma on julkaissut opasvihon päättäjille ja ruokapalveluvastaaville.

Ohjeita lähiruuan hankintaan neuvoo, miten tavoitteet kirjataan strategiaan, hankintaverkosto luodaan ja ruokalistat suunnitellaan.

Lähitukkuyrittäjä **Kimmo Remes** huomautti, ettei lähiruoka edes ole niin kallista kuin luullaan. Ammattikorkeakoulu Laurean tekemän kustannusvertailun perusteella ostamalla läheltä voi jopa säästää. Lähiruuan vaikutus annoshintoihin oli plus miinus 26 senttiä.

Pohjois-Karjalassa puolet lähiruokaa

Lähiruuan hyödyntämisessä on suuret maakunnalliset erot. Siinä missä Uudenmaan julkisten keittiöiden ruuasta vain kymmenes tulee lähialueelta, Pohjois-Karjalassa maakunnan tuotteita on jopa puolet.

Innostavan esimerkin antoi ravintolapalvelupäällikkö **Merja Väänänen** Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiiristä. Väänänen tapaa tuottajia säännöllisesti, jotta laitosruokailuun saadaan sopivia, sesonginmukaisia tuotteita.

Viimeisin uutuus on paikallisen naudantuottajan kanssa kehitetty murekemassa.

KATJA LAMMINEN

Pk-yritykset suopeita terveelliselle ruualle

Elintarvikesuositusten mukaan sokerin, suolan ja rasvan määrää valmisruuissa pitäisi vähentää. Eurooppalaisen Salux-hankkeen kyselyyn vastanneista pienistä ja keskisuurista elintarvikevalmistajista 44 prosenttia suhtautui asiaan myönteisesti ja 8 prosenttia kielteisesti. Neutraalilla kannalla oli 47 prosenttia.

Hankkeessa tiedusteltiin yritysten asenteita ruuan muuntamiseen sokeria, suolaa ja rasvaa vähentämällä. Kyselyyn vastasi 587 yritystä 12 maasta. Suomesta hankkeeseen osallistui Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT. Suomalaisia vastaajayrityksiä oli 32.

Noin puolella yrityksistä oli jo kokemusta vähintään yhden tuotteen muuntamisesta.

Myönteisimpiä elintarvikkeiden muuntamiselle olivat espanjalaiset yritykset, varautuneimpia puolestaan itävaltalaiset.

Yleisin vähennyskohde on suola. Eri tuotteista tavallisimmin puututaan leipomotuotteiden koostumukseen, mutta myös esimerkiksi lihaan ja maitotuotteisiin.

Tuotteen hinta voi nousta

Suolan, rasvan ja sokerin vähentäminen ei ole ongelmatonta. Ruuan maku, tuoksu ja rakenne voivat muuttua. Säilyvyyteenkin pitää kiinnittää huomiota.

Tuloksena voi olla entistä kalliimpi tuote kohonneiden raaka-ainekustannusten vuoksi.

”Yrityksissä kaivataan neuvontaa, kokemuksia ja tietoa muuntamisprosessien teknisistä yksityiskohdista. Myös taloudellinen tuki olisi monille tarpeen”, MTT:n tutkija **Tuomo Tupasela** sanoo tutkimuslaitoksen tiedotteessa.

Salux-hanke tuotti verkkosivuston, jolla rekisteröityneet käyttäjät voivat jakaa tietoja ravitsemuksesta, terveellisestä ruokavaliosta ja elintarvikkeiden muuntamisesta terveellisemmiksi.

Hankkeen tiedot on koottu osoitteeseen *www.salux-project.eu*.

MT